Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

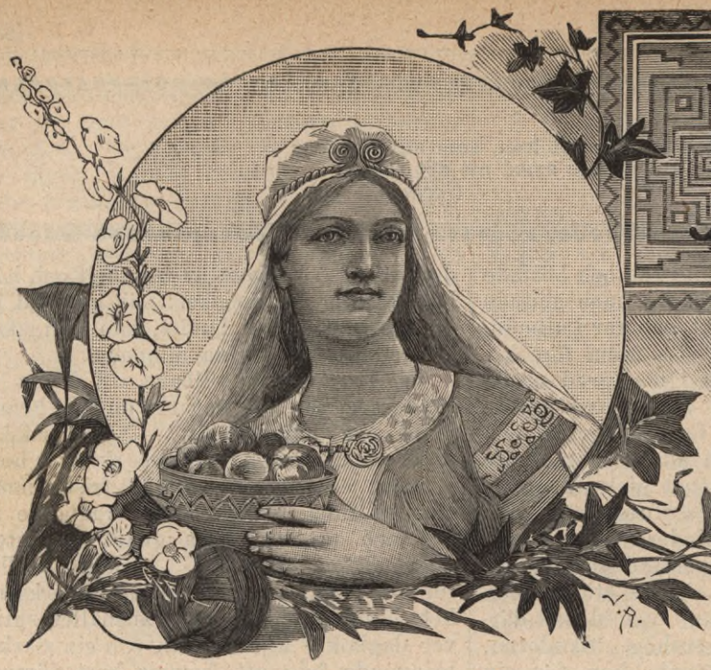

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 48 (310) Fredagen den 1 december 1893. 6:te årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgifvare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 9: — Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam ..... » 5: —	Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef 61 47	hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (Lösn:r endast för kompletteringar)	35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Sophie von Knorring.

Fru Carlén, som egentligen ej förstod Sophie von Knorring, ger henne i en bok följande epiteter: »Sveriges mest kvicka, mest talangfulla, mest satiriska och mest högmodiga författarinna.» Sätter man *aristokratisk* i stället för ordet högmodig, äger definitionen möjligen någon sanning. Friherrinnan von Knorrings aristokratiska karaktär var nämligen ej blott *författarinnans* kännetecken, utan äfven i hög grad bestämmande för den utveckling, som hon, innan hon framträdde för publiken, genomgick såsom barn, ung flicka och kvinna. Hon ville, liksom Byron, gälla för dilettant, ville ej i sin diktning se annat än en lek, något hvarmed hon roade både sig och sina närmaste — kort sagdt, hon kunde icke förstå, att hennes arbeten lydde under offentlighetens dom, när de publicerades. »Nöjet att skrifva, att för några ögonblick utbyta verklighet mot inbillning,» säger hon, »se där hela driffjädern

af mitt författarskap!» — Yrkesförfattarinnan utgjorde hennes fasa. I en af sina berättelser tecknar hon denna dam som en kvinna med halföppen, nedbläckad sidenrock, sjalen hängande snedt, bindmössan på tre kvart, plumpar på alla fingrar och gåspenna bakom örat. Dagbladens recensenter äro henne en styggelse. »Hvarje sådan,» heter det, »är en mer eller mindre misslyckad författare och således mer eller mindre besatt af den lede frestaren *afundsjuka*»; och för att icke på något sätt vanhelgas af publiken skrifver hon anonymt och nekar dem sitt porträtt, när utgifvaren af *Nordstjärnan* år 1844 anhåller att få insätta hennes bild i sin kalender. »Hvarför,» utropar hon i bref till denne utgifvare, »envisas du så gräsligt att få mig 'förtryckt i sten', att få skåda mig sittande i alla fönster af alla boklådor, veta mig ligga på botten, under en hel hög andra litografier, på alla salongsbord, se mig sitta i

Hvem det rätta kan, han bör det vilja; Och enhvar det kan, som sig bemödar
Hvem det rätta vill, han bör det kunna; Bli sin lyckas smed uti det ringa.
Goethe.

dåliga ramar på likgiltiga väggar bland samlingar af andra medelmåttor och slutligen att höra mig dansa världen omkring i någon kalender af den vanliga julgrödan? Och hvad kan väl allt detta hafva för behag för dig eller någon annan? — — Jag lämnar alldeles åt sidan det obehag, som det skulle skänka mig.»

* * *

»Hon kunde,» berättar hon i ett autobiografiskt utkast, »på fädernet skryta med att hafva 16 alldeles fullblodiga anor.» Hon dröjer äfven med stolthet vid förfäderna på mödernet och säger, att hennes mormor var utmärkt för sin esprit, för skönhet, kvickhet, intelligens och bildning, liksom att hennes far, sonen till en hofjägmästare, ägde ett mycket skarpt och klart hufvud och mycken fyndighet — »hans idéer, hans svar och infall voro tusentals.»

En telning af dessa 16 adliga anor och denna kvickhet föddes Sophie Zelow i en tornkammare på Gräfsnäs den 29 september 1797. Fadern arrenderade det romantiska herresätet, hvilket var en hans svåger, öfverste Gripenstedts, fideikomiss.

Här, på det präktiga och egendomliga slottet, där modern hade växt upp och lefvat hela sitt lif, fick nu den lilla dottern springa omkring och drömma. Moderns gamla kärlek till gården och dess minnen gick nästan i arf till hennes förstfödda Sophie, hvilken till den grad förälskade sig i stället, att alla andra gods syntes henne »små, låga och eländiga». Det enda, som någorlunda motsvarade Gräfsnäs, var Koberg, ett slott, som tillhörde baron Silfverskköld. »Där var äfven tjocka murar, gyllenläderstapeter, gammaldags möbler, familjeporträtter, höga rum, små smygar, skåp och gångar. Det var dock *något* — fast ett intet mot Gräfsnäs.» Här trifdes den lilla, tidigt utvecklade flickan, isynnerhet i de väldiga gamla salarne och ruinerna, och här fann hon sig så väl i spökvärlden och dunklet, att ljusa och glada trakter syntes henne prosaiska.

Hon visade inom kort ganska ovanliga anlag. Den 4-åriga ägde en liten 8-årings förstånd, liksom en liten 8-årings utseende och kroppshydda. Nära nog af sig själf lärde hon sig läsa innantill; skrifkonsten inhämtades af godsets gamle bokhållare. »Där fick jag,» säger hon om lektionerna på hans rum, »handskas med papper, bläck och penna, hvilket sedan i alla mina lifsdagar utgjort ett stort nöje för mig.» Hon ägde ett nästan lidelsefullt begär efter vetande och hörde sig ofta omtalas såsom »mycket kvick och rolig». Sexårig får hon en guvernant och börjar spela, »och nu vaknade,» skrifver hon, »en alldeles ny känsla: fantasien, inbillningen, den skapande förmågan eller hågen åtminstone. Jag hade icke förr börjat spela skalor, än jag ville komponera stycken, icke förr börjat läsa och explicera M:e Genlis' teaterstycken, än jag uppkastade planer till dylika och började äfven utförandet af några, men slutade aldrig någonting dylikt och var i allmänhet mycket rädd att visa mina försök.»

Hon var äfven ett i hög grad märkvärdigt litet barn — häftig, excentrisk, orolig och nyckfull, fastän i grund och botten godhjärtad och ädel. (Hon kunde gå ut i sjön, tills vattnet gick under hakan, och sade sig vilja fortsätta promenaden, om hon straffades. Hon kunde fästa ett par af en slaktad gås' vingar vid skuldran, ställa sig på ett tak och störta sig ut i luften och ögonblicket därefter nedfalla i en grushög. Skadorna, som hon erhållit, glömde hon för sin harm, — hon kunde icke begripa, hvarför hon icke lyckades!) Att få henne sitta stilla under lektionerna var omöjligt, särskildt då hon spelade för den nykomna guvernanten. »Så där,» sade denna, »bör Sophie icke vara, ty då komma onda andar och taga sin boning hos dig, men om du strider mot dem, så fly de, och goda andar komma i stället.» En dag började hon bli orolig vid klaveret, upphörde att spela och satte händerna för ansiktet. »Hur är det fatt?» frågade den förundrade guvernanten. »Jag strider, jag strider!», svarade hennes lärjunge, vaggande fram och åter, utan att låta störa sig; men plötsligt kastar hon sina armar om hennes hals, kampen är förbi, glädjestrålande hviskar hon: »Nu komma mina goda änglar!» Draget är betecknande, säger Fredrika Bremer, »ty Sophie förblef i flere afseenden alltid ett barn, icke alltid godt, icke alltid snällt, men alltid öppet för goda inflytelser, alltid lätt rättadt af de ord, som visste att bana sig väg till hennes hjärta och öfvertygelse. Ofta stredo goda och onda andar om hennes lynne och sinne, men de goda behöllo öfverhanden.»

Redan vid 6 års ålder började hon skrifva dagbok, ej blott om hvardagliga händelser och tidsfördrif, utan om fantasier, uppspirande diktförsök. Så t. ex. säger hon, att hon slutat en tragedi, att hon arbetar på en 10-aktskomedi m. m. dyl. — förebud till den blifvande diktarinnans verksamhet. Elfva år gammal flyttar hon från sitt Gräfsnäs och erhåller på föräldrarnes nya gods några lekkamrater. Två år därefter se vi henne i Stockholm, där hon under sin mors vård uppfostras jämte syskonen, och där hon för sin vetgirighet, intelligens och kvickhet uppväcker sina lärares erkänsla och beundran. Småningom införes hon i Stockholms stora värld — den 13-åriga flickan hade nu blifvit kvinna —, och tack vare sin esprit, sin skönhet och sin talang, möter hon öfverallt tillbedjan och kurtis. Hon blir — det är sant — bortskämd i denna värld, men hon erhåller i en öm, moderlig vän, grefvinnan Cronstedt, liksom i en kusin, fröken Caroline Gripenstedt, motvikten mot ett ytligt och depraverande sällskapslif. Dessutom blir hon kär i en ung grefve, en släkting, hvilken dock endast kort tid därefter drunknar. Slutligen är hon helt och hållet okänslig för smicker: när hon vid 16 år återflyttar till landet, kan hon utan att rodna lefva i sina minnen.

Väl längtar hon tillbaka till denna lysande societet, där naturen anvisat henne plats som härskarinna, — »jag saknar detta lif af tvång och oro,» skrifver hon, »saknar mina bekanta och det friska, muntra, själfulla pratet, detta växlande af ord och tankar, detta gnabb om intet, detta skämt öfver *allt*» — men i stället för att sörja, skaffar hon sig en verksamhet, läser, studerar, går i hushållet, skrifver dagbok. Mjältsjukan och sin starka, brinnande håg att komma bort dämpar hon med författareskap, helst ute i parken, där hon gömmer sig i ett stort ihåligt träd, då hon skrifver; »hon fick oupphörligt nya idéer och begynte nya arbeten.»

Diktningen blef henne ock en kär vän senare, då hon 1820 inträdde i äktenskap med dåvarande majoren, baron K. S. von Knorring. Jämte sina bestyr som husmoder och maka — så t. ex. väfde hon nästan alltid sina kläder — idkade hon i hemlighet studier och författarskap, dock utan att fullborda något enda af sina verk. Då fick hon under vintern 1829 besök af en syster, nyss vorden änka. Om dagarne skref hon på en roman — mannen var borta. Om kvällarne läste hon hvad hon skrifvit för systern. Så kom hon att afsluta manuskriptet till *Kusinerna*, hvilket genom en slump, för att skaffa medel till en julklapp, 1834 såldes åt en förläggare. 1835 utgifver hon *Vännerna*, 1836 *Axel* och *Illusionerna*, 1838 sina bekanta *Ståndsparaleller* — kort sagdt, hon blir nu på allvar författarinna. Och här, i dessa böcker, ger hon oss sina minnen — typer och karaktärer ur hennes omgifning, landtadeln, sederna i provinsen, på adelsgodset, i staden, minnen från hennes ungdom i hufvudstadens »beau-monde». Och öfverallt är hjältinnan en verklig aristokrat, t. o. m. när hon felar, lider eller går under, — en dam, som hon utrustat med sin egen rika själ, en bild, som är värd att icke blifva förgäten. Och denna aristokratiska, fint bildade kvinna visar sig inom kort lika hemmastadd hos »de små», när hon 1843 skrifver *Torparen och hans omgifning*. »Ack, det var en skön och härlig tid!» — säger hon — »jag lefde så alldeles med detta folk, i deras stuga, åt vid deras bord, låg på deras halmbäddar, gladde mig och sörjde med dem.» Och i företalet till boken prisar hon detta folk i ordalag, som förkunna, att *där* finnes idealet. »Hon har sett så mycket *godt* och så litet *ondt* bland dessa naturmänniskor, att hon tackat Gud för att han ställt henne midt ibland dem.»

Friherrinnan von Knorring hade länge varit sjuk, då hon 1848 bortrycktes af lungsot. Redan vid 32 eller 33 år kom den, smygande som ett gift, och tärde på hennes lifstråd. Ståndaktigt kämpade hon med plågorna, men fåfängt. Det

Fotogénköket »PRIMUS»
Öfver 15,000 sålda på ett år.
Lika användbart *vinter* som *sommar*.
Brinner utan veke. Os-, sot- och rökfritt.
Pris: 10 kr.
Fotogénköket »PRIMUS»
B. A. Hjorth & C:o,
5 Klara Norra Kyrkogata 5.
Pris: 10 kr.
Ytterst bränslebesparande.
Fotogénen brinner i gasform.
Explosion omöjlig. Lätt att sköta.
Ingen fotogenutsvettning.

enda, som sjukdomen ej kunde röfva bort, var — eget nog — glansen af hennes skönhet. »Sprittande lif och kvickhet» — säger Fredrika Bremer — »var ansiktets förnämsta karaktär, och hvad jag bäst minnes, är det skälmaktiga, granna leendet, ögonens tindrande glans. Det låg en sydländsk glöd öfver hela hennes väsen, men man tyckte sig känna, att elden inom henne var af tärande art. I sitt hem var hon tydligen solen.»

Nils Erdmann.

Det intressanta porträtt af »Kusinernas» författarinna, som Idun i dag bringar, är utfördt efter en aldrig förr offentliggjord handteckning af Maria Röhl i Kungl. bibliotekets samlingar.

Tomten.

De gamle berätta: I fordomtid,
Då trodde man aldrig på helgefrid,
Om tomten, den lille, förglömdes.
Präktiga fat
Med julemat
I täppa och uthus gömdes
Åt honom, som hade den tysta vården
Om fäderneärfda gården.

Ty trollet, som glädes åt män'sko-id
Och varligen hägnar kärfve och kid,
Det får i den heliga väkten
En glimt af tro,
En timmes ro,
Och kan, likt ädlare släkten,
Njuta af lifvet och lyfta sitt öga
Strålande ljust mot det höga.

Och ve den husmor, som stolt och hård
Med otack lönar hans trogna vård
Och säger: "För folk är guds-lånet."
Ett vredgadt troll
Bär glödhett groll,
Det glömmer ej snarligt hånet;
Den eldröda hufvan kastas i täppan.
— Och så blir det sot i skäppan!

Och ve den husmor, som snäf och snål
Vill knappa in på hans helgemål
Och tycker, att allt är för mycket.
Tomten bak vägg
Ler i sitt skägg,
Ger henne rätt i det stycket:
Den mullgråa kappan bredes i täppan
— Och så blir det njuggt i skäppan!

Anna Knutson.

"Tidigt i säng".*

Af *Hanna Kamke.*

Man talar så mycket om vår nervösa tid, och att den tilltagande nervositeten ej ens förskonar barn och ungdom. Detta är tyvärr intet ur luften gripet påstående, utan en sorglig sanning, uppkommen af flere samverkande faktorer, af hvilka en bland de viktigaste är *brist på sömn.*

Hur skadligt för litet sömn verkar på organismen, kan man iakttaga på sig själf, ty om man under någon tid ej får sin riktiga nattro, blir man slapp och trött samt slutligen äfven oförmögen till verkligt arbete.

Om bristande sömn har denna verkan på den fullvuxna människan, hur mycket skadligare skall den ej vara för barnet, som kroppsligen växer och utvecklar sig samt dessutom har ett sådant ansträngande hjärnarbete. Barnets nervsystem är af naturen ytterst känsligt och blir det än mer ej blott af det ganska dryga själsarbete, skolan fordrar, utan i ännu högre grad af de otaliga nya intryck, som den mottagliga barnahjärnan dagligen får, ej minst af alla de *icke barnsliga* bilder, som oförståndiga föräldrar låta sina barn upptaga. Tidningsläsning, teaterbesök, sena bjudningar, öfver barnets horisont stående samtal mellan fullvuxna, allt sådant verkar *icke* bildande på barnet, såsom många föräldrar tro, utan enerverande, och detta i långt högre grad än ett samvetsgrant skolarbete skulle göra.

För att nu gifva kroppen och hjärnan tid att hämta sig efter och ersätta den under dagens lopp lidna kraftförlusten, behöfves en tillräcklig portion lugn och trygg sömn. Mången mor har nog gjort den erfarenheten, att sjuka barn sofva sig friska igen. Likaledes kunna också trötta, enerverade barn genom en längre tids regelbunden, tillräcklig softid bli krya och pigga, utan alla järnhaltiga medikament. Under sömnen hvilar hjärnan, och organismen har tid att bygga på kroppens tillväxt och befordra dess stärkande. Och är kroppen stark, blir självklart äfven nervsystemet det.

Fordran blir således: tillräckligt med sömn för ungdomen. Denna fordran kan likväl blott uppfyllas, om de unga få lägga sig vid en tidigare timme, än nu i allmänhet sker. Den som betviflar, att ungdomen lägger sig för sent och sofver för litet, må vid 8-tiden några kvällar å rad gå på besök i bekanta familjer, som hafva barn. På de flesta ställen skall man vid den tiden påträffa äfven de yngre barnen sysselsatta med lexorna eller kvällsvarden eller också se dem sysslolösa »stå och hänga», om de ej äro borta på någon bjudning eller på teatern. Där finns ingen tanke på, att barnen så sent borde ligga eller åtminstone lägga sig för att kunna somna senast half nio. För skolungdom (i synnerhet de yngre under 15 år), som måste upp klockan half sju, är det alls inte för tidigt att komma till sängs närmare half nio, då tio timmars sömn är lagom och nödvändig för den växande kroppen. Detta synes bäst däraf, att barn, som lägga sig sent, i allmänhet äro sömniga och olustiga om morgnarna, då däremot de, som lägga sig i rätt tid, följande morgon äro fullsöfda samt pigga och vakna.

Jag kan tydligt föreställa mig alla de tviflande miner och invändningar, som mina ord komma att framkalla. De flesta skola fråga: Men hur skall det gå med lexorna? Och jag vill svara dem, att det kommer att gå mycket bra, om barnen veta, att de *måste** lära sig dem inom en viss tid samt på inga villkor få sitta uppe, om ej undantagsvis någon enda gång.

De flesta barn lära sina lexor utan tillräcklig energi och allvar. De ha visserligen boken framför sig, men tankarna gå ofta åt annat håll. Än är det ett och än ett annat, som distraherar, och uppmärksamheten koncentreras inte på arbetet. Däraf kommer det, att många barn sitter en timme och mer med en lexa, som ett annat vid ihållande arbete lär sig på en kvart, alldeles bortsedt från den större eller mindre begåfningen. Det är därför af största vikt, att modern öfvervakar lexläsningen, så att inte tiden otillbörligt förlänges eller ock förkortas. För att kontrollera det senare bör hon då och då förhöra lexan helt à propos, ej regelbundet, emedan känslan af eget ansvar då lätt kan slappas.

Om mödrar i allmänhet ville göra sig besvär att sitta bredvid sina barn under lexläsningen, skulle de snart inse, hvilken tidbesparing det blefve för de senare, då de genom moderns närvaro undginge frestelsen att under arbetstiden prata och leka eller hänga öfver boken. Mången gång kan modern också genom en enkel förklaring eller en tillåten fingervisning betydligt underlätta arbetet för barnen.

Hur mycket en sådan moder, som deltar i sina barns arbeten och intressen, lefver sig in i sina barn och kommer att stå dem nära äfven i framtiden, behöfver jag här ej ens nämna, det är nog ändå klart för hvarje tänkande moder. Man behöfver ej heller vara mycket kunskapsrik själf för att sålunda öfvervaka och arbeta med sina barn, ty gör man det blott från början, när de äro små, växer man äfven själf till och utvecklar sitt kunskapsmått samt underhåller och förkofrar sin egen skolbildning till fromma för både sig och de sina.

För att modern nu verkligen ostörd skall kunna få vara hos sina barn, bör hon under den tiden ej mottaga några besök, ej heller själf, annat än i nödfall, gå bort. Lagar hon blott, att barnen komma i rätt tid till sängs, kan hon mycket väl sedan ha ett par timmar för sig själf och sina vänner.

Den lämpligaste tiden för lexläsningen är en half eller hel timme efter middagen, beroende på barnens ålder och lexornas storlek. Hvilotiden efter middagen användes bäst till lekar i det fria. I allmänhet behöfva barn, som arbeta koncentreradt och flitigt, ej mer än 1 à 2 timmar till sina lexor. I de högre klasserna behöfves nog mera tid, med jag undrar dock, om ej äfven där tid kunde inbesparas genom en förståndigare läsning, och om ej ett under årens lopp fortsatt förnuftigt arbetssätt i hemmet och uppmärksamhet i skolan skulle göra, att lärjungarne till de högre klasserna medförde en sådan solid kunskapsfond, att arbetet där blefve lindrigare. Det går ju åtminstone an att försöka, medan de äro små. Större barn böra tillhållas att sådana dagar, då lexorna äro lättare, arbeta undan i försväg, skrifningar och dylikt. För öfrigt böra alla

* Just som denna uppsats var färdigskrifven, fick jag ytterligare bekräftelse på sanningen af mina här uttalade tankar genom det tal, nya reallärоverkets rektor, doktor Almqvist, den 16 nov. höll på ett så kalladt föräldrarmöte. Han genomgick där de olika punkterna af »Hygieniska råd till hemmen, utarbetade af Stockholms allmänna läroverks läkare», hvaraf den första särskildt betonar, att barnen böra komma tidigt till sängs, allt efter åldern klockan 8—10.

* Af egen erfarenhet vet jag, att det går. Jag har nämligen under hela min skol- och seminarietid blott *en enda gång* fått sitta uppe till klockan 1/2 10, eljes måste klockan 8 allt skolarbete vara slut.

Finaste julklapp! Köp från *Georg Hallstedt,* Drottninggatan 62: **Guld-Damfickur** fr. 25, 30, 35 o. 40 kr. st., **Silfver-Damfickur** fr. 15, 16, 17, 18 o. 20 kr.; **Gossur** af nickel fr. 10 kr., af silfver 15 kr. För urens godhet *garanteras.* Prima **Urkedjor** fr. 1, 1,50, 2 o. 3 kr. st. **Väggur** fr. 10 kr. st. **Väckarur** fr. 5 kr. st.

på morgonen ännu en gång läsa igenom sina lexor.

Emellertid måste man, för att barnen verkligen skola kunna lägga sig tidigt, ej låta dem äta kvällsvard med de fullvuxna, om ej dessa också vilja äta senast kl. 7. Kvällsvarden bör ej bestå af tunga, hetsiga saker, utan af gröt och mjölk, som är både närande och lättsmält, hvilket sist nämnda är af vikt, då barnen därefter snart nog böra lägga sig, d. v. s. när de ordnat sina böcker för morgondagen, tvättat ansikte och händer samt borstat sina tänder. Ordnar man hemmet så, kunna barnen ligga kl. 8 eller senast $^1/_2$9 och få då den sömn, de behöfva. Men en sak är nödvändig, att det blir mörkt och tyst hos dem, sedan de lagt sig. Själfva böra de ej få prata, ej heller bör någon annan gå in och störa dem, innan de somnat ordentligt. Just i denna punkt syndas i allmänhet oerhördt. Barnen ligga visserligen, men där pratas, där skrattas, där springes ut och in, och de kunna ej somna lugnt och obehindradt samt komma ofta alldeles ur sömnen. Äfven härpå måste en öm moder akta, om hennes skyddslingar skola hafva nytta af att gå tidigt till sängs.

Blommorna på modet.

Det är från den yttersta orienten den leder sitt ursprung, denna chrysantemumpassion, som nu behärskar Paris. Det himmelska rikets söner ha i tusen år förlorat sig i kulten af denna blomma, som spelar en så stor roll inom deras konst, och det ser ut, som om den skulle bli fatal äfven för Europa, om man får döma af det faktum, att man knappt kan sätta sin fot inom en tafvelutställning, utan att rent af öfverväldigas af målade chrysantemum. Det är isynnerhet damerna, som med oroväckande enstämmighet strö dem öfver alla väggar, liksom det framför allt är dem man har att tacka för, att dessa blommor kommit på modet. Det finns väl icke en modern salong, där man icke ser dem samlade i höga knippen, några mycket raka på sina smärta stjälkar, andra mjuka och böjliga, alltför tunga och alltför stora för att icke luta sig öfver vasens kant, och knappast en balsal eller ett festligt middagsbord, där de icke lysa med sina bländande och osannolika färger af hvitt, som vexlar i grönt, i lila eller rosa, af karmin, som slocknar i den matta skiftningen af gammalt guld, af orange, som öfvergår i brunt, och af brons, som bleknar till silfver. Denna festernas blomma är så mycket mer eftersökt, som den icke äger någon doft; man kan sticka den i de höga vaserna och hölja jardinièrerna med dess prakt — atmosfären blir icke tung däraf. Likväl finns det åtskilliga varianter, som äga en svag och förtjusande arom, men de äro så sällsynta, att man knappast kunde upptäcka dem i den till flere tusental uppgående samlingen af nya arter, som i dessa dagar exponerats i Le Pavillon de la Ville de Paris. Denna utställning har tagit karaktären af en blomsterfest och man kan nästan betrakta den som ett evenement. Allt hvad Paris äger af lyx och förfining kom att beundra den nästan otroliga rikedomen af färgsammansättningar, och det var komiskt att se, med hvilket allvar dessa amatörer af värld försjönko i åskådandet af en ny typ — damerna med sina långskaftade lorgnetter framför ögat, herrarne med den enorma kryckan af sin tjocka käpp under näsan — en position, som icke kom dem att taga sig särdeles kvicka ut. Några tänka på att dekorera sina salonger, andra sin slottsterass, medan den verklige kännaren, för hvilken denna blomma är en passion och som studerat henne i museets trädgård, där han finner öfver tusen klassificerade arter, gör sina anteckningar med en vetenskaplig noggrannhet. Han skulle när som helst vara färdig med en liten föreläsning öfver chrysanthemums historia från 1789, då den första gången öfverfördes ifrån Kina som ett litet purpurrödt exemplar med skiftningar i hvitt, hvilket man började odla i Jardin-des-Plantes, fast prokiamerandet af människans rättigheter snart vände uppmärksamheten från det himmelska rikets blomma. Det är först från 1850-talet, som man — tack vare några amatörers frenetiska arbete för dess utbredning — kan räkna början af dess heroiska æra, och nu förena chrysantemumodlarne hvarje år resultaten af sina oaflåtliga experiment i en stor gemensam utställning.

Man kunde tro sig vara i en sagolik trädgård, när man vandrade omkring och betraktade blomstergrupperna i Le Pavillon de la Ville de Paris. Som färgspel kunde det icke jämföras med något annat än de strålande reflexerna efter en solnedgång. Der fanns den djupa purpurn, de bleka lila-tonerna och alla eldens växlingar från rödt till gult, och somliga blommor hade denna lysande hvithet utan öfvergång och utan skiftning, som man endast ser i de ulliga skyarna på en rent blå himmel.

Formerna växla nästan lika mycket som färgerna. Der fanns den runda pomponen och de halfklotformiga blommorna med sina hundrade metamorfoser af rörformiga blad och ståndare, som sno sig i spiral — underverk, hvilka hålla ända till tjugo centimeter i genomskärning. De mest öfverraskande exemplaren komma från England och Amerika, och

Iduns julklappsbasar.

Lekmatta. En mörkgrå eller mörkbrun filt finnes till pris af 3 kr. Af olika kulörta klädes-, filt- eller skinnlappar, som man kan hafva öfver efter arbeten eller kläder, klippas hundar, kattor, tuppar, gubbar, hus m. m.; alla fastsys på maskin på filten. Några teckningar här och där på djuren, såsom ögon o. s. v., kan man göra med svart garn eller svart oljefärg. *Gredelin.*

Braskudde af läder. Tvänne stora stycken koläder låter man hopsy hos sadelmakare. Ornerar dem därpå med glödpenna och målar dem med sodalut. Kudden fylles med blånor och öfverbonas med vax upplöst i terpentin samt borstas blank. *Gredelin.*

Elegant, men lätt tillverkad visitkortslåda. Hos en glasmästare beställes af vanligt, felfritt fönsterglas 6 skifvor, däraf 2 till lock och botten, 22½ cm. i längd och 12½ cm. i bredd; 4 till sidorna, hvaraf 2 à 7½ cm. i bredd och 22½ cm. i längd, 2 á 12½ cm. i längd och 7½ cm. i bredd. Dessa glasskifvor, som ju äfven kunna utskärar af spegelglas, hvaraf större elegans vinnes, etsas på följande sätt: Köp i en färghandel för 20 öre asfaltlack samt på apoteket för 25 öre fluorvätesyra. Denna mycket frätande syra måste förvaras på kautschuksflaskor, men i brist därpå användes en ituskuren kautschuksboll. Bestryk glaset med asfaltlacket väl på båda sidor och låt det väl torka. Därefter lägges ett hvitt kalkérpapper (med hvita färgen nedåt) därpå samt däröfver det mönster jag önskar få etsadt. Sedan uppritas mönstret med en brodernål eller annat ej alltför spetsigt instrument. Med spetsig syl ritas sedan i locket samma mönster tydligt, hvarefter syran påbaddas med en å en pinne fäst klut. Afspola med vatten syran och afskrapa med knif lacket, då etsningen tydligt kvarstår. Alla glasskifvorna kantas med 2½ cm. breda atlasband i den färg man önskar. Därefter sammansys de fem sidorna till en låda med den sjätte till lock; 2 band sys i kortsidorna och locket till dess stöd; små bandrosetter sys fast i hvarje hörn. Lådans inre madrasseras i samma siden, om man så vill. Mycket prydlig. *Edla B.*

Virkad lapp att afgnida strykjärn emot. Groft, hårdt tvinnadt garn n:r 20. Två lika stycken virkas. Börjas från midten med en uppläggning af 60 luftmaskor, omkring hvilka virkas vanliga maskor. Vid ena ändan virkar man rundt och vid den andra vänder man och virkar tillbaka (vanlig toffelvirkning). Hela lappen är 24 hvarf fram och åter. Båda lapparne hopvirkas sedan med ett vanligt varf och sedan ett hvarf uddar. Vid den raka sidan virkas en ögla af luftmaskor, som omvirkas med vanliga maskor, — att hänga upp lappen med. Kan naturligtvis efter behag göras större eller mindre. *Nennie.*

Särdeles roande och nyttig julklapp för ungdom. (Både damer och herrar kunna hjälpas åt.) Man köper en dockkropp med leder på, ungef. 15 cm. lång. Vidare några ark temligen tjockt papper (ej glatt), ljusrödt, hvitt, grönt, gult och blått — 3 ark af hvarje. Papperet vikes dubbelt. Man sätter saxen en knapp cm. fr. vikningen och klipper sakta på snedden, så att när man klippt 10 cm. långt, skall bredden vara 6 cm. Därefter gör man en rund svängning med saxen, så att bredden blott blir 5 cm. och så fortsättes ända ned till den bestämda längden 20 cm., der bredden är blott 4 cm. När nu papperet vikes upp, är det naturligtvis dubbelt så bredt som det uppgifna måttet. Nu klipper man så många bitar papperet räcker till. Sedan uppvecklas alla bitarne, vikas på tvären 5 cm. från nedre kant ett skarpt veck, vikas upp igen och invändigt skrifver man på tvären af hvarje lapp en *gissgåta*, kort *charad*, *ordlek* eller dyl. (får ej gå nedom vecket). Man skrifver omväxlande på svenska, franska, tyska och engelska. Lappen vikes sedan först nedtill och sedan på längden, och *snaret* skrifves på ena utsidan på längden. Därefter läggas alla bitarna på hvarandra, sidorna med svaren åt samma håll, en stark tråd trädes igenom det hela upptill vid den smala kanten, bindes om midjan på dockan — och kjorteln är färdig. Kan randas hur man behagar. En jacka af svart kläde, med silfverganzer el. dyl., som går ungef. 4 à 5 cm. nedom midjan, fullbordar toaletten. Sätt dockan på bordet och ordna kjorteln nätt, så att det ena papperet skjuter litet framom det andra, Det ser då ut som en brokig rundel med dockans öfverkropp som medelpunkt. En person i sällskapet viker upp ett papper, läser upp gåtan eller hvad det nu är, och de andra få gissa. *Nennie.*

Dockskåp. På lediga stunder har undertecknad tillverkat ett sådant af en större papplåda. Af lådans lock gjorde jag en skiljevägg i lådan, som därigenom blef afdelad i två rum, det ena öfver det andra. I hvarje rum utskuros 4 fönster, och tapeter (särskilda dockskåpstapeter) uppsattes. Som bårder kring tak o. golf samt i hörnen satte jag smala guldlister. I taket klistrades hvitt papper med uppritad takrosett samt en ståltrådsögla att hänga kronan i. Ena hörnet i hvarje rum förseddes med kakelugn af hvit kartong (rutor o. bårder ritade med blyerts efter en vanlig kakelugn). Kakelugnsluckor af tunt, bronseradt papper fastgummades (i ena rummet äro de tillslutna i det andra öppna, visande en utbrunnen brasa af s. k. julgransglitter). Mattor af creton i olika färger pålades. I öfre rummet, som är förmak, uppsattes gardiner af hvita spetsar o. mörkröd sammet, i det undre, sängkammaren, gardiner af hvita spetsar o. högröda sidenband, Gardinhållare: snören o. toffsar af röd glittertråd. Kornischer: breda guldlister. Förmaksmöbeln består af: en soffa, sydd af papp, stoppad med bomull, öfverklädd med mörkröd sammet, prydd med snören och toffsar af glittertråd samt försedd med antimakass och soffdynor. Fyra åtöfljer och två andra stolar af samma materiel. Öfverst i kanten af ryggstöden på stolarne o. soffan är fästad en guldbård, hvilket betydligt höjer effekten. I ena hörnet af rummet står en staty, en engel af socker, hvilken jag fastsatt med gummi på en med guldbårder försedd, svartmålad, större trådrulle, som föreställer piedestal. Ett divanbord o. fyra små fönsterbord har jag sammansatt på följande sätt: jag har tillvaratagit gamla, sönderslagna drickes- och likörglas, af hvilka fötterna förblifvit hela. Dessa har jag användt som bordskifvor, under hvilka jag med gummi fastsatt

Vårt bohag utgifven af **Mathilda Langlet.**
Hvarje husmoder och hvarje fästmö bör ovillkorligen förskaffa sig denna i dagarne på **Nordin & Josephsons** förlag utkomna bok. Pris: *inb.* i rödt band kr. 1,50. Förteckning öfver alla inom ett hus förekommande artiklar till begagnande vid bosättning och inventarieförteckning.
Oumbärlig för hvarje ordningsälskande familj!

om man fått döma efter blommornas namn, skulle man kunnat tro sig vandra i en engelsk utställning, i synnerhet som man plötsligt stötte på en liten utsökt exposition af orkideer, denna de rika britternas vanvettiga passion. Lätta som den luft, hvaraf de lefva, kunna dessa vidunderliga blommor med sin bizarra form af insekt och sin glasartade genomskinlighet fästa sig vid ett stycke trä, som man spikar upp på väggen, och intet är mindre vanskligt än transporten af denna fabelaktigt dyra planta — det finns exemplar, hvilka den lycklige egaren icke skulle vilja afstå för 10,000 kronor — som man helt enkelt beröfvar dess blad och packar ned i en låda, sedan man först »jagat» dem (det är uttrycket) eller snarare de oåtkomliga urskogsgrenar, på hvilka de sväfva, och som endast kunna falla för skotten från en bössa.

Vid sidan om dessa grupper, hvilka hvarje snobb, som respekterar sig, anser sig kallad att beundra, finner man en liten blomsterafdelning, som hela världen går förbi. Det är en exposition af den röda nejlikan, blomman från i går, vid hvilken alla, som trodde sig kunna vinna något genom Boulanger, voro färdiga att svära, och som spridde sin betydelsefulla doft i högtstående damers salonger och prydde så många intriganters knapphål. Den dag afguden spelat ut sin roll, fanns det icke en, som icke upphörde att drifva denna blomsterkult. Man afsade sig sin trosbekännelse med samma lätthet, som man ryckte den lilla röda blomman ur sitt knapphål och flyttade den ur sin salong, och dess korta politiska historia, öfver hvilken det faller ett sådant sken af löjlighet, har kanske också sitt ord att säga om den mänskliga fegheten.

Jane Gernandt.

»Frånskilda hustrur.»

Ur trenne bref till ***Erik Frey.***

— — Hur glad jag vid mitt genomläsande af eder uppsats i Idun blef, kan ej med ord uttryckas. Ett innerligt tack från en hårdt pröfvad kvinna. Ofta, ofta har jag tänkt: finnes det då ingen, som kan eller vill höja ett ord till försvar för dessa olyckliga, som kallas frånskiljda hustrur. Åh, hvilken hånfull klang i blotta benämningen, ensamt den är nog att stinga ett förut kvalfullt hjärta. Blef därför både rörd och öfverraskad att finna min tysta önskan uppfylld, och det i min kära Iduns spalter. Måtte det nu blifva, som ni önskar, flere som taga till orda i denna sak. Jag tillhör dessa olyckligas antal på visst sätt, ty, fastän ej lagligen skiljd från min man, lefva vi dock skiljda, och hvad jag utstått under dessa tre år af hån, förödmjukelse och förakt, kan ej omtalas. Men Herren har gifvit mig styrka och viljekraft att bära det så, att kanske ingen tänkt på, att jag lidit. Om man kan gömma sig i ett hem, går det väl an, men om man fattig nödgas träda ut bland främmande och arbeta för sitt bröd, blir det för en finkänslig kvinna förenadt med stora kval, isynnerhet om man råkar att komma tillsammans med småsinnade, trånghjärtade personer, hvilka liksom sätta en ära uti att håna och trampa på den, som i deras ögon ingen försvarare äger. Men deras suckar upptager han, som ser i det fördolda.

Men jag vill ej vara orättvis, äfven deltagande har kommit mig till del, och jag beder dagligen Gud välsigna dem, som genom sin kärlek gjort det lättare för mig att hålla ut och kämpa den hårda kampen bland själfviska människor.

Innerligt önskar jag, att i Idun lagen om äktenskapsskilnad må komma på tal. Kunde ej lagarne härutinnan blifva något förenklade eller någon paragraf tillkomma för vissa fall, så att det hela ej blefve *så upprörande.* Och så detta detaljerande i de dagliga tidningarna, hvilka äfven ibland lägga till hånfulla kommentarier. Om en diskussion öfver detta komme till stånd, skulle nog många med mig glädjas.

— — *H. R.*

* * *

— — En af Iduns läsarinnor, som med stort intresse läst »Frånskilda hustrur» af Erik Frey, känner en stor tacksamhet mot författaren, allra helst som jag själf genomgått en frånskild hustrus lidande och därför af egen erfarenhet kan bäst bedöma, att artikeln ifråga var sann och träffande. — — *Molly.*

* * *

—— Ämnet är ej särdeles tilltalande, men det är ej alltid det som »faller bäst på läppen», man bör upptaga. En »erfaren» torde dock härvidlag vara jäfvig och en oerfaren icke kompetent. Huru då göra? Intaga en opartisk ställning är ej lätt. Insändaren synes mest framhålla frånskilda hustrurs obehag i »societeten». Månne det är så angeläget för en frånskild hustru att infinna sig i societeten, innan allmänna opinionen hunnit till sans och rättvisa? Hon riskerar helt säkert mindre med att hålla sig borta. Och under en sorgtid brukar väl ej sällskapslifvet vara så lockande. Man kan ju antaga, att det ej är lättare att sörja en lefvande man än en död, och i de flesta fall tror jag, att änkor hålla sig från större samkväm och tillställningar ett år åtminstone. Hvad sedan följer, ginge ju an att

---

blommor, klippta ur s. k. blomsterkort. En ställning af ståltråd, omvirad med glittertråd, utgör bordets fot, och en smal guldlist omkring skifvan kompletterar det hela, hvilket tar sig mycket bra ut. Divanmattan är ett större blomsterkort, kantadt med röd glanskambrik i samma färg som möbeln. Öfver divanbordet hänger en sexarmad ljuskrona af fin ståltråd, omspunnen med glittertråd. Ljus o. manchetter af silkepapper. På bordet står en blomkruka, innehållande små, ur blomsterkort klippta blommor (rosor, förgät-mig ej, linnéa o. liljekonvalj), torkad ljung o. fint grönt. Krukan utgöres af en kasserad fingerborg, ombunden med silkepapper. Öfver soffan hänger en oval, förgylld spegel (köpt färdig). Möbleringen i sängkammaren: en imiterad järnsäng, sydd af papp o. öfverklistrad med svart, glansigt papper. Gafveldynorna öfverklädda med högröd satin samt däröfver några rader fastgummade guldlister, som föreställa messingsstänger. I de fyra hörnen små, bronserade knappar. På sängen ett genombrutet spetstäcke öfver röd satin. Tre stolar och en chaislong, sydda af papp o. öfverklädda med satin samt prydda med guldtoffsar o. snören. I ena hörnet af rummet en byrå med spegel. Byrån är tillverkad af papp med små små skåp på båda sidor om spegeln; den är målad brun med Aspinalls emaljfärg samt försedd med beslag, klippta af guldbårder. Äfven kring spegeln är guldbård anbringad. Ofvanpå byrån o. skåpen har jag fastsatt en bit hvit, glansig kartong med några blyertsstreck här och hvar, föreställande marmorering. Af en liten fyrkantig bleckburk, brunmålad o. försedd med beslag, har blifvit lavoir med »marmorskifva». Tvättfat af en större, urhålkad, ljus knapp. Däruti en tvättkanna af papper. S. k. paradhandduk af hvitt silkespapper med bård. Ett skrifbord af brunmålad kartong med beslag o. »marmorskifva» är placeradt vid ett af fönstren. Bordet är försedt med skrifportfölj af svart vaxduk, ett miniatyrfotografi samt ett par ljusstakar af fin ståltråd, omvirad med glittertråd. Ett par dylika stakar stå på byrån. Öfver sängen hänger en större »oljemålning» inom «förgylld» ram (ett blomsterkort med bred guldlist). Skrifbords-, toilette och sängmattor af blomsterkort i lämpliga färger. Papperskorg af guldpapper. En ampel i taket af rödt silkespapper med guldbårder. Slutligen har jag vid lådans främre sida, som naturligtvis är helt o. hållet öppen, anbragt en tvådelad gardin af grön glanskambrik, uppträdd på ståltråd såväl vid nedre som öfre kanten, så att den kan dragas åt sidorna. — Utom arbetet har dockskåpet endast kostat mig omkring 3 kr, hvilket väl med skäl kan anses billigt. Sådant det nu ter sig, är det värderadt till 20 kr. För många små skulle en sådan julklapp helt säkert vara kärkommen. Enligt min åsigt är ett sådant hemmagjordt arbete mera värdt än dyrbara, köpta leksaker, så mycket mera som det bereder gifvaren eller gifvarinnan ett ganska nöjsamt arbete. Det kan med lätthet utföras såväl af större gossar eller flickor som af vuxna, hvilka därtill ha tid och lust. *Praktisk.*

Paradkuddar till sängkammaren. En mycket omtyckt prydnad i sängkammaren äro s. k. paradkuddar. Dessa göras sålunda: Man köper vanligt godt bolstervarstyg i lärftsboden och syr däraf två var 34 cm. i fyrkant. Varen vaxas väl med ett stycke hvit vax, tills de kännas hala men ej klibbiga. Därpå fyllas de med blandadt and-dun och fjäder (efter 5 kr. kg.), det åtgår högst ett halft kg. till bägge kuddarna. De öfverklädas därpå med billigt siden eller bomullssatin. Af hvit battist sys 2 öfverkast, lika stora som kuddarna, breda fållar vikas och sys med hålsöm. En luftig spets sättes i kanten. Midt på öfverkasten, sys ett par stora monogram. Öfverkasten påsättas sålunda, att deras 4 hörn komma att ligga på kuddarnas 4 långsidor. Paradkuddarna läggas uppe vid hufvudgärden på de utdragna sängarna, hvilka böra vara prydda med hvita täcken och trefliga nattpåsar, *Lisa.*

Skridskoväska. Af ett stycke grått lärft 40 cm. långt och 30 cm. bredt sys en väska, hvilken invändigt fodras med vaxduk. På den ena sidan broderas ett monogram och på den andra någon sportsfigur eller ett par korslagda skridskor. Väskan drages ihop med en yllekordong och är mycket praktisk, då den skyddar både handskar och kappa mot de våta skridskorna. *Lisa.*

Packlakan. Bland det allra nyaste i handarbetsväg är, tror jag, s. k. »packlakan». Jag skulle vilja rekommendera dem till julklapp åt några af den omtänksamma Belle-soeurs »fästmör» att skänka hvarandra. På hvitt lärft lika stort som koffertens botten (jag förutsätter nämligen att något af dessa par ämna göra en liten bröllopsresa eller slå ned sina bopålar i en främmande stad) sys ett broderi, helst föreställande ett lokomotiv eller en ångbåt. Man kan äfven sy »Lycklig resa», »Välkommen åter» eller något dylikt. Kanterna languetteras eller förses med en stark, tvättbar spets. Dessa lakan bredas ut öfver den packade reskoffertens olika fack och framför allt öfver det, där klädningarna ligga. *Lisa.*

Papperspåse. Af vanlig säckväf syr man en påse 70 cm. lång och 40 cm. bred. På framsidan fastsys ett stort monogram, utklippt i svart kläde, på hvilket man syr muscher med zefirgarn i granna färger. Påsen kantas med ylleband, och på baksidan sättas två bandöglor, så att påsen på ett par små fina nubbar kan hängas upp vid skrifbordets ena sida. Brukspatronen, som alltid tyckt illa om papperskorgen, som stod i vägen för honom, blir Lisa mycket tacksam för hennes uppfinning. *Belle-soeur.*

Sked och gaffel till lutfisk. En sådan sked och gaffel af trä tror jag ej är svårt att få, åtminstone har jag sett sådana i handeln. Ragnar, som fått tag i ett par sådana, snidar på skaftet en drakslinga på framsidan och »God jul» på baksidan. Han ger dem sedan till Britta, som gömmer dem bland sin öfriga »bosdel». *Belle-soeur.*

Ett bord. Lisa och Anton slå sig tillsamman för att till Mia och Nils få ett vacksrt bord till deras förmak. Ett litet rundt bord med tre ben klär Lisa med röd eller ljusblå plysch, och Anton, som är skicklig i löfsågning, sågar af ljust fanér ett stort monogram, som fästes midt på bordet. Benen, som böra vara i samma färg som monogrammet, omknytas, där de mötas, med ett sidenband i samma färg som plyschen.

Belle-soeur.

P. G. BJURSTRÖM, 51 Drottninggatan, STOCKHOLM.
Lampor, Bosättningsartiklar, Nysilfver, Galanterivaror. Affären etablerad 1865. Kan erbjuda de solidaste artiklar i rikt urval i nya

se. Illa vore att »lägga sten på börda», bemöta någon olycklig hjärtlöst, hans eller hennes olycka må nu vara självförvållad eller ej. Men lättsinnigt skulle det äfven förefalla, om ett samhälle med öppna armar mottoge en frånskild hustru. Misstanke måste, till att börja med, finnas, det ligger i sakens natur, det är logiskt. *Misstanke* är dock ej detsamma som *visshet* — väl att märka!

Allmänheten är ej särdeles lyckliggjord, skulle jag tro, af sådana händelser, då ett äktenskap slutar med disharmonisk upplösning, för att ej tala om de stackars barnen, där sådana finnas.

Ett godt råd, om ej två — äfven med fara att gå utom ämnet och troligen för naiva, för nära till hands för att beaktas, nämligen: *se dig väl före, innan det äktenskapliga bandet knytes;* och om det, trots all försiktigket, ändå tycks blifvit knutet oriktigt, så — *»låt oss bättre blifva, snart allt bättre blir.»* Ja, vore såväl män som kvinnor litet mera benägna att uppodla sin religiösa känsla och klargöra sina begrepp i den vägen, så skulle ej så mycket bekymmer behöfva uppstå för »frånskilda hustrur». — — *Ergo.*

Från Iduns läsekrets.

Till läraren i »konsten att skrifva vers».

Jag härmed tackar er, herr Efraim,
för den »handledning» ni oss alla gifvit!
Sen nu på edert namn jag fått ett rim,
är början gjord och jag skaldinna blifvit.

Och då mitt »våffeljärn» ni vara må,
som jag med »smet» skall vederbörligt fylla.
Om formen skulle blifva ful — ja, då,
jag kan allenast uppå järnet skylla.

Dock gräddar jag min verskomposition
ej uppå känslans eldkol eller bränder.
Men utaf er poetiska lektion
jag mig en liten treflig brasa tänder:

Då »rosens» tagg mig gifver skarpa sår
och »liljans» guldstoft sig på näsan fäster,
då etternässlan bland »violer» står
och getingarne äro »sippors» gäster,

då bromsens surr bland »trastens» drillar hörs,
och »ufven låter» uti natt »så däfven»,
till er, herr Efraim, min tanke förs,
och uppå er »metod» jag tänker äfven.

När »göken» lägger ägg i andras bo
och »sparfven» snålt den minsta smula plockar
och »hök» i »dufva» spänt sin hvassa klo,
och när jag märker några stora »bockar,»

när »ulfven» jagar några stackars lam,
och af de svaga sig ett mål bereder
och »springarn vrenskas», där han rusar fram —
då tänker jag, herr Efraim, på eder.

En lärjunge.

Ur notisboken.

En silfverbrud. Den 25 november firades i Leksand silfverbröllop af häradshöfdingen Hj. Claëson och hans fru *Clara Claëson f. Rothlieb.* Fru Clara Claëson är i ordets sanna bemärkelse ett stöd för det samhälle, där hon intager en framstående plats. Med sitt ädla sinne och goda hjärta omfattar fru Claëson alla, som närma sig hennes gästfria hem, med största intresse. Som allvarlig kristen är silfverbruden en trogen och verksam tjänarinna på såväl inre som yttre missionens arbetsfält. Genom Idun, som också funnit väg till det vackra hemmet vid dalälfvens strand, bringa många vänner silfverbröllopsparet sin lyckönskan.

*

En vackar hyllning. Fru *Fredrique Hammarstedt* — den afhållna f. d. föreståndarinnan för flickskolan i Brunkebergs hotell här i Stockholm, välkänd för öfrigt för våra läsarinnor, då Idun i fjol meddelade hennes biografi och bild — fyllde den 23 november 70 år. I anledning däraf och för att bevisa fru Hammarstedt sin tacksamhet samt bidraga till att ekonomiskt trygga hennes ålderdom, har ett stort antal af hennes forna elever insamlat och till henne öfverlämnat 4,000 kronor — 3,000 kronor i form af lifränta och 1,000 kronor kontant. Det hela åtföljdes af en prydligt textad adress, upptaganda gifvarinnornas namn.

*

I syskongraf. I Alfvesta i Småland har den 22 november aflidit friherrinnan *Elisabeth Horn af Rantzien* född *Gyllenkrok*, i en ålder af 72 år. Hon ingick 1854 äktenskap med sin kusin, seder mera majoren vid Södra skånska infanteriregementet och öfverstelöjtnanten i armén Reinhold Horn af Rantzien, som för ej länge sedan aflidit. Den nu aflidna efterlämnar ej barn. Den 23 d:s afled i Lund framlidne kommendören vid preussiska marinen Gustaf Erik Hyltén-Cavallius' änka, friherrinnan *Henrietta Eleonora Hyltén Cavallius*, född *Gyllenkrok*, i en ålder af 70 år. Hon sörjes af två söner och tre döttrar. Båda voro döttrar till majoren frih. Th. G. Gyllenkrok och hans maka E. C. Horn af Rantzien.

*

Nålens konst. En utställning af konstbroderi har å hotell Kung Carl härstädes i den så kallade Frigga-salen öppnats af fru *K. Dahl*, förut fördelaktigt känd för sina vackra och smakfulla broderialster. Utställningen omfattar ett tiotal taflor, däribland porträtt af konungen, genrebilder och landskapsstycken. Det är verkliga mästerverk i broderiväg man där får göra bekantskap med, och man vet knappt, hvilket man mest skall beundra, den oerhörda flit och noggrannhet eller den smak och finess hvarmed arbetet utförts. Särdeles läckra äro ett par genrebilder samt två små blomsterstycken.

*

Kvinnan i skolrådet. Vid kyrkostämman i Adolf Fredriks församling i Stockholm utsågs i måndags till ledamot i skolrådet professorskan *Augusta Ekman*, född *Kock*. Inom nämnda församlings skolråd finnes förut en kvinnlig ledamot, fröken *Mina Forssell*. Inalles finnas nu sex kvinnliga skolrådsledamöter i Stockholm, hvaraf framgår, att den lagförändrine af 1889, genom hvilken kvinna fick tillträde till skolrådet, ingalunda synes blifva en blott pappersreform.

Detta är den sanna karaktären på ett hem — att vara en fridsboning, ett hägn, icke blott mot all kränkning, utan mot all ängslan, tvifvel och söndring. Såvida det icke är detta, är det icke något hem; såvida det yttre lifvets oro får intränga dit, och ett karaktärslöst, främmande, likgiltigt eller fiendtligt sällskap, vare sig genom mannen eller hustrun, tillåtes öfverskrida tröskeln, så upphör det att vara ett hem; det är då endast en del af den där yttre världen, som man satt tak öfver och uppgjort eld uti. Men såvida det är en helgad plats, ett Vestas tempel, ett härdens tempel, hvaröfver hemmets gudar vaka, inför hvilkas ansikten inga andra få komma än de, som kunna mottagas med kärlek — såvida det är detta, och tak och eld endast äro sinnebilder för ett ädlare skydd och ljus — fyrtornets skydd i det stormiga hafvet — i så fall gör det skäl för sitt namn och förtjänar att kallas hem.

Och hvarhelst en sann hustru finnes, är detta hem alltid omkring henne. Kanske äro endast stjärnorna öfver hennes hufvud, lysmasken i det nattkalla gräset, den enda elden vid hennes fötter, och likväl är det hem, hvarhelst hon är. Och för en ädel kvinna utbreder det sig långt omkring henne, bättre än om det hade tak af cederträd eller vore måladt med vermillion, spridande sitt lugna ljus vida till dem som annars vore hemlösa.

Ruskin.

Teater och musik.

Kungl. operan. Ändtligen gifves i morgon lördag den *första symfonikonserten* för innevarande säsong. Bland annat kommer att utföras den nyligen aflidne kompositören Tschaikowskys uvertyr »1812». Konserten ledes af hr Franz Neruda.

I afton uppföres med helt och hållet ny rollbesättning »Hälften kvar eller hin ondes andel».

Febvre-föreställningarna å Kungl. operan ha varit den gångna veckans intressantaste teaternyhet. *Frédéric Febvre* föregicks af ett lockande rykte att vara en af Comedie françaises förnämligaste skådespelare, och han har genom de tre program, som i Stockholm gifvits, i det hela häfdat sitt anseende som en nobel konstnär, om ock ej alla hans prestationer varit af den art, som hänfört till någon bullrande entusiasm. Det är något ytterst måttfullt och dämpadt öfver Febvres spel, man skulle ibland vara frestad att säga nästan kyligt; i all synnerhet hade man väntat mera sydländskt temperament. Men de små aristokratiskt reserverade medel, med hvilka han söker och ätven når sin verkan, inpassas med en sällan svikande träffsäkerhet, som vittnar om djupa studier och konstnärlig intelligens.

De program, hr Febre valt för sin turné, ha dock nog ej i allo varit ägnade att framhålla de mest glänsande sidorna af hans konstnärskap. Å den första föreställningen gafs Dumas fils' här förut obekana »Le père prodigue», ett ganska långrandigt och tunt konversationsstycke, utan några större eller tacksammare scener.

Vid den andra föreställningen fästes största intresset naturligtvis vid utförandet af Molière's »Tartuffe». Mr Febvres tolkning af den skenhelige och lismande skurken Tartuffe hade på förhand framhållits såsom hörande till det bästa af scenisk konst. Förväntningarna voro därför också spända. Vi vilja långt ifrån säga, att de blefvo besvikna, och dock äro vi öfvertygade om, att de flesta nog väntat sig, att den berömde konstnären skulle göra något mera af denna utomordentligt tacksamma roll, än hvad här var fallet. Det är nog en stor konst att verka med små medel, men här voro medlen stundom så små, att den verkan man väntat få fram, blef helt omärklig eller till och med uteblef. Framställningen gjorde emellertid en god verkan genom den stränga konsekvens, som präglade densamma från första repliken till den sista. — Bland de medspelande — sällskapet är i sin helhet ganska godt — framstodo särskildt damerna *Harris* och *Aubry* som respektive fru Elmire och kammarjungfrun Dorine, i all synnerhet den senare.

Tredje föreställningen gafs i tisdags, då »Le demi-monde» (»Falska juveler») uppfördes. Här fick mr Febvre tillfälle att låta sin öfverlägsna skådespelaretalang göra sig fullt gällande. Ett så på en gång liffullt och behärskadt, elegant och genialiskt spel hafva vi sällan bevittnat. Stämningen i den nära nog fullsatta salongen var ock betydligt lifligare än under de föregående föreställningarna, och bifallet tog sig gång på gång uttryck i starka applåder såväl efter aktsluten som inför öppen ridå. Bland de medspelande utmärkte sig särskildt mme *Harris* Suzanne d'Ange. Samspelat var för öfrigt utmärkt.

Vasateatern har gjort en mycket god repris i Planquettes melodiösa och vackra operett »Cornevilles klockor», som i lördags gick för första gången med hr *Viktor Holmquist* i Gaspards roll. Detta gästspel bidrar naturligtvis ej minst att förläna nytt intresse åt den gamla bekantskapen, och hr Holmquist flätar med sitt utförande af den girige slottsväktaren en ny lager till sina många förr förvärfvade. Fröken *Thulin* i Germaines och fröken *Ekström* i Serpolettes partier skörda äfven ymnigt bifall.

Grefvinnan Mathilda Taube hade till såväl torsdagen i förra i veckan som sistl. söndag både fyllt och öfverfyllt Musikaliska akademiens stora sal med en entusiastisk publik, hvilken med hänförelse lyssnade till hennes förträffliga sång. Den framstående sångerskan, som tyvärr allt för sällan låter höra sig, står ännu på höjden af sin konst och kan, tyckes det, när som helst upptaga täflan med de främsta stjärnorna på sångens område. Det entusiastiska bifall, som hälsade henne, visar ock, att hon allt fortfarande är lika populär som någonsin.

Förträffligt biträde lämnades af fröken *Piehl* och hr *Tor. Aulin.*

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1

Juvel-, guld- och **silfverarbeten,** passande till lysnings- och hederspresenter. **Bordsilfver,** eleganta mönster till lägsta pris efter dagens kurs å silfver. **Armband, Broscher, Nålar, Ringar, Kedjor** etc. i stort och modernt urval till billigaste pris. **Diamantringar** med 1, 3 och 5 diamanter från 20, 60 och 125 kr. **Blåklint,** modernaste silfverbrosch. Parisernyhet. Kr. 3: 50.
☞ Reela varor. **Billiga priser.** — Bref besvaras omgående. ☜

Filharmoniska sällskapets första abonnemangskonsert under denna säsong äger rum i Musikaliska akademien nästkommande tisdag den 5 dennes, med biträde af hofkapellet och åtskilliga solister. Programmet upptager Mendelssohns dramatiska, effektfulla kantatverk »Die erste Walpurgisnacht», som icke utförts i Stockholm på ett tiotal år, Berlioz' bibliska idyll »Flykten till Egypten», som här utgör en nyhet, Halléns romantiska ballad »Drömkungen» och en festuvertyr af L. Norman, hvarjämte fröken Labia kommer att sjunga en aria. Biljetter finnas att tillgå i Abr. Lundquists hofmusikhandel.

Musikföreningens konserter. I ett bref, undertecknadt *Intresserad medlem af Musikföreningen*, tillfrågas vi, hvarför Idun ej med ett ord omnämnt Musikföreningens senaste konsert. Härpå svara vi, att det flere gånger händt, att man försummat sända oss biljetter till föreningens konserter, oaktadt vi alltid i förväg för våra läsare påpekat dessa musiktillställningar. Så ock nu till den senaste konserten. Vid ett par föregående tillfällen hafva vi i sista stund gjort oss påminta och fått försummelsen rättad; men nu hafva vi ledsnat därvid. Följden blef nu ock den, att vi ej bevistade konserten och således ej kunde meddela något om densamma.

Till alla andra konserter hafva vi varit vana att liksom de dagliga tidningarna erhålla tvänne recensentbiljetter å första plats. Och om än Idun är blott en veckotidning med inskränkt utrymme för musikafdelningen, så har den dock en så talrik och bildad publik, att hänsyn bör tagas till densamma. Vi äro för öfrigt ej de enda, som haft skäl att klaga öfver Musikföreningens styrelses sätt att bemöta pressen. Sålunda hafva vi reda på fall, då musik-recensenten i åtminstone en större daglig tidning erhållit biljett till en plats af sådan beskaffenhet, att han funnit sig föranlåten återsända densamma.

Force majeure.

Skiss för Idun

af

Frank Truth.

(Forts. o. slut från föreg. n:r.)

»Att ni skulle komma att döma mig hårdt, det var endast naturligt, och det var jag beredd på. Men det sätt, hvarpå ni bemöter mig, säger mig, att ni inte endast dömt, utan också fördömt, och den tanken är mig olidlig. Skuldbelastad, som jag känner mig, vill och kan jag ändå inte tro, att icke åtminstone någon gnista af er forna kärlek återstår, och vore den än aldrig så embryonisk, så måste den likväl föra min talan, då ni lär känna de tvingande omständigheter, hvarunder jag drefs att sköfla vår lycka.»

Och så berättade han helt kort, ja nästan torrt, huru det hela gått till. Ett par veckor efter det han tillträdt sin befattning i Paris, hade han fått bref från sin svåger, kapten von Creuzig, hvari denne meddelade honom, att han stod på branten af ruin till följd af en borgensförbindelse, som han för flere år sedan iklädt sig för sin broder, och som han allt hitintills betraktat såsom blott och bart en pro forma sak. Brodern dref nämligenen stor bruksrörelse, hvarför han i en bank haft ett kreditiv å 100,000 kronor, och för detta stod kaptenen jämte en annan person i borgen. Dåliga konjunkturer hade emellertid under de två sista åren nedtryckt bruksrörelsen, hvarför bruksägarens affärer för närvarande ansågos mindre goda, och banken nekade nu vid förfallotiden att förnya kreditivet, som stod blankt. Det måste alltså inbetalas. Kaptenens broder hoppades, då han icke såg någon utväg hemma, att det skulle blifva honom möjligt att hos affärsvänner i utlandet skaffa penningar, och banken hade i afvaktan härpå beviljat anstånd med betalningen tre månader, dock endast under villkor, att under tiden ännu ett namn anskaffades som borgen. Största tystlåtenhet var af nöden för att icke ytterligare försvåra bruksägarens ställning, och kaptenen bad nu Gyllenstam ändtligen komma dem till hjälp med sitt namn, då allt hvad kaptenen ägde var placeradt i bruket, och han därför vore ohjälpligt förlorad, om saken ej kunda arrangeras. Gyllenstam tvekade ej ett ögonblick att villfara hans begäran, så mycket mera som systern just nyss fått en liten dotter och måste aktas för all sinnesrörelse, då hon ännu var ytterligt svag. Då två af respitmånaderna voro i det närmaste tilländalupna, hade kaptenen emellertid underrättat honom, att förhoppningen om det utländska lånet nu alldeles omintetgjorts, och att han med förtviflan motsåg katastrofen, hvilken förskräckte honom dubbelt, emedan han fasade för att meddela sin hustru det sorgliga öde, som väntade dem alla.

Först då hade Gyllenstam fullt insett, att hans egen ställning skulle blifva alldeles ohållbar. Sedan sin studietid och sina första diplomatår hade han cirka 30,000 kronor skuld, hvilka han hoppats kunna betala vid sin moders död för tre år sedan, men enär han hade flere syskon och modrens egendom, som varit betydligt intecknad, måst säljas till underpris, slog denna förhoppning alldeles fel. Detta hade hindrat hans förlofning med Ruth, da han ansåg sig böra hafva dessa skulder ordnade, innan han kunde gifta sig med henne, som heller ingenting ärft efter sin far. Kom nu så denna olyckliga borgensförbindelse. Ruinen stirrade honom rakt i ansiktet. Här fanns intet att göra. Han skulle inte längre kunna kvarstå som diplomat, det var hans skyldighet att genast underrätta sin chef och begära sitt afsked! Och sedan, ja sedan skulle världen knappast tillåta honom att lefva — han hade sett, huru det gått med andra — Medan han ännu satt kvar på samma plats vid skrifbordet, där han brutit kaptenens bref och lät tankarne irra i en oändlig kretsgång, hade betjänten anmält baron von Blixt, en hans vän och kamrat vid legationen. På dennes ifriga fråga, hvarför han var så upprörd, hade Gyllenstam berättat honom, hvad som händt. Vännen hade hört på under tystnad, omfamnat honom och försjunkit i tankar. Plötsligt hade han sedan utropat: »Men hvarför i all världen gifter du dig då inte, det är ju din enda räddning. Du *måste* gifta dig med petroleumkungens dotter. Hon är ju hejdlöst förälskad i dig, det kan ju hvem som helst se, äfven om inte fadren berättat det för amerikanska ministern. Se så, skynda dig, allt kan vara rangeradt inom en månad, och du är räddad! Gyllenstam hade då på det lifligaste protesterat emot hvad han kallade en galenskap och en vederstygglighet, tills vännen slutligen öfvertalade honom att genast följa med till chefen för att höra, hvad han hade att säga om saken. Chefen, som hade blifvit mycket smärtsamt berörd, hade slutligen yttrat, att han inte kunde se att det gafs något val. Den unga damen i fråga kunde visserligen anses betänkligt »excentrisk», men han ansåg, att det lif, som föreslod Gyllenstam, om han icke kunde räddas från ruin, vore sådant, att ingen kunde tveka i valet. Gyllenstam hade tillbringat de följande fyra dygnen med att vandra fram och åter i sina rum, förtviflad och ur stånd att kunna fatta ett beslut. Med Ruths bild alltjämt framför sig, tycktes det honom omöjligt att gifta sig med en annan. På samma gång stod det klart för honom, att *henne* skulle han under alla förhållanden nödgas förlora, man att han däremot, genom det föreslagna giftermålet, åtminstone kunde rädda sin syster och svåger från olycka och bibehålla åt sig själf den lifsuppgift och lefnadsbana han hittills så framgångsrikt följt, men som eljest skulle ohjälpligt förderfvas. Utpinad till kropp och själ hade han slutligen fattat det ödesdigra beslutet.

»Och dagen därpå,» så slöt han, »var jag förlofvad med den »excentriska unga damen», som sedan dess förgiftat hvar stund af mitt lif genom sin brist på hjärta och finkänslighet, och som sedan hon varit förälskad i mig, hunnit vara förälskad i närmare ett dussin andra. — Ja, jag har syndat både mot er och mot mig själf, och vi ha båda lidit bittert. Men nu, sedan ni åter blifvit fri, har jag svurit, att för så vidt det står i min makt försona hvad jag brutit och återställa den lycka jag sköflat, och därför skall nu detta giftermål, som står emellan oss och vår lycka, utan dröjsmål undanrödjas. Jag skall genast . . .»

»Jag ber, inte något förhastadt steg. Tror grefven verkligen, att det endast är detta giftermål, som står emellan oss båda. Vore det inte kanske skäl att också taga med i beräkningen min förlorade tro på en kärlek, som varit i stånd att sälja sig?»

Vid dessa ord rusade Gyllenstam upp, nästan utom sig af smärta, och det var med största ansträngning han förmådde tala någorlunda dämpadt.

»Åh, baronessa! Hvad ni nu sade var inte endast en grymhet, utan en låghet, efter den bekännelse ni nyss hört. — Jag skulle vara i stånd att hata er för detta yttrande, om inte mitt hjärta sade mig, att ni inte skulle kunna vara så grym, om ni inte lidit så gränslöst, genom mig, och att ni aldrig kunnat lida så, om ni inte älskat så varmt.»

Under det han talade, förvandlades Ruths inre till ett brusande haf. En ursinnig smärta bemäktigade sig henne. Hade han inte sagt henne, att just det, som hon under de sista åren hänsynslöst offrat allt för att han icke ens skulle kunna ana, det att hon älskade honom och led igenom honom, det var för honom alldeles klart och tydligt. Hennes kränkta stolthet kämpade en förtviflad strid för bibehållande af det yttre lugnet. Säkert skulle hon icke hafva lyckats häri, om icke omständigheterna kommit henne till hjälp. Man anmälde prins Moroff, och Ruth utropade:

»Låt prinsen komma in.»

Gyllenstam stod stilla, alldeles öfverväldigad af förundran; slutligen utbrast han:

»Och det är ni i stånd till nu, i detta ögonblick! — Ni pröfvar sannerligen min kärlek hårdt, men jag kan och skall vänta på min lycka, jag har inte råd att förlora den ännu en gång. — Således farväl så länge.»

Prinsen syntes just nu i dörren, och med en fatt bugning för den inträdande drog Gyllenstam sig tillbaka, under det att Ruth gick prinsen några steg till mötes.

»Välkommen prins! — Ni ska säkert ursäkta mig några ögonblick — ett angeläget bref som jag måste skicka af — slå er ner, jag ber.»

Hon skakade nervöst hand med honom, störtade in i nästa rum, kastade sig på en chaiselongue och grät. Grät hejdlöst af både smärta och lycka, grät för första gången sedan den ödesdigra dag, då hon erfor, att Nils Gyllenstam gjort en annan till sin hustru.

* * *

Dagen därpå på middagen satt Ruth i en hvilstol och läste på balkongen utanför sin salong. Hon bar en hvit morgonrock, som på ett förtjusande sätt harmonierade med hennes varelse. Hon var ytterligt nervös och kände behof af att röra sig, men hade dock icke kunnat förmå sig att säga till om vagn för att företaga sin vanliga promenad. Det föreföll henne, som om hon måste vänta på något, hon visste själf inte hvad, och hon erfor en stor oro. Ansiktet skiftade oupphörligt färg, och hennes blickar lyftes hvarannan minut från boken och irrade ut öfver det nästan spegelblanka hafvet. Plötsligt nådde några gälla varningsrop hennes öron, och nästan i samma sekund hördes ett rasslande, hvinande ljud som af hästar i sken. Ruth störtade upp, lutade sig ut öfver balkongen och blef vittne till, att ett elegant ekipage i vild fart törnade emot en lyktstolpe midt för hotellets port. Af de personer, som befunno sig i vagnen, en dam och två herrar, igenkände Ruth ögonblickligen grefvinnan Gyllenstam, hvilken skötte tömmarne. Just som ekipaget stötte emot lyktstolpen, slungades en af herrarne våldsamt ur vagnen och föll handlöst till marken, under det de eldiga hästarne, ytterligare förskrämda af törnen, rusade vidare i ursinnig fart på sin äfventyrliga färd. En massa nyfikna strömmade till och slöto nästan ögonblickligen en lefvande ringmur omkring den på marken liggande mannen, hvilket dock icke hindrade Ruth att från balkongen vid första ögonkast i honom igenkänna Nils Gyllenstam. Ja — det var han, *han* som låg där, sanslös, kanske liflös! Hon betogs af en förstenande fasa, strupen sammansnördes af en våldsam kramp, hon ville ropa, men förmådde inte ens öppna läpparne. — Ett par poliskonstaplar sökte nu bana sig väg genom folkhopen. Så fort Ruth märkte dem, fattade hon, att de kommo för att föra honom bort. Hon skulle inte längre kunna se honom, kanske på många timmar inte ens kunna få veta, om han var lefvande eller död. — Nej, hvad som helst, men inte det! — Blixtsnabbt återvände hennes viljekraft, och med sansad, oemotståndligt befallande stämma ropade hon till hotellets portiér, som af olyckshändelsen lockats ut på trottoiren, att han skulle gifva ordres om, att den skadade, en hennes landsman och vän, genast fördes upp i hennes våning för att så snabbt som möjligt få vård. Därefter skyndade hon in i våningen, ringde på sin kammarjungfru och gaf befallning om, att man ögonblickligen skulle hämta läkare.

Följde så några fasansfulla väntans minuter för Ruth. Att säga, att hon erfor ångest, skulle vara ett färglöst uttryck, hon *var* ångest till både själ och kropp; hela hennes varelse skälfde af ångest i hvarje den minsta fiber. — O, att vänta! — vänta! — då man skulle vilja gifva sitt lif för att kunna gripa in i ödets gång — skulle de då aldrig komma — — ts — hörde hon inte steg och röster — nej — jo! —

Ändtligen hvilade Nils Gyllenstams sanslösa kropp på samma chaise longue, där Ruth för tjugufyra timmar sedan hade gjutit så heta tårar.

Hon kastade sig ned bredvid honom, slöt hans hand mellan sina och lutade sig öfver hans ansikte i ångestfull väntan, att han skulle slå upp ögonen, men de förblefvo slutna. Hon lade hastigt örat mot hans bröst och hviskade sakta, knappt hörbart:

»Det slår.»

C. E. Lagerström Sybehörs- och Modeaffär 18 Humlegårdsgatan 18 18 Götgatan 18

Vid åsynen af hennes dödsbleka ansikte och hennes ångest hade polisen och dess medhjälpare, i afvaktan på läkarens ankomst, aktningsfullt dragit sig tillbaka till den yttre salongen.

Sedan Ruth förgäfves med allehanda medel sökt få honom till sans, började hon öfverhölja hans ansikte och händer med kyssar, under det hon talade till honom, i början sakta och smeksamt; men till sist bröto orden fram nästan som ett ångestskri.

»Nils — Nils — — hör du mig då inte? — Du får inte dö — — se på mig — — du måste svara mig, det är Ruth som talar.»

»Ruth!»

Hans läppar började röra sig, och han upprepade mekaniskt »Ruth». Ändtligen slog han upp ögonen, och deras blickar möttes.

»Du älskade?»

Hon tryckte sina läppar hastigt emot hans, och hennes hand gled smekande öfver hans panna och hår, medan hon hviskade:

»Ja. — Jag älskar dig — älskar dig — har alltid älskat dig. De få inte ta' dig ifrån mig — det skulle döda mig, om man skilde oss nu!»

»Ingenting ska' skilja oss nu, min stackars Ruth. Var lugn och trygg hos mig min älskade. Jag släpper dig aldrig mer.»

Han sökte lyfta högra armen för att vidröra hennes hufvud, men den föll tillbaka, och hans ansikte förvreds af smärta.

»Du lider, älskade! Oh, att doktorn aldrig kommer!»

»Det var den axeln, som fick stöten, då jag föll. — Men hur har jag kommit hit?»

»Jag var på balkongen, då vagnen törnade emot och du slungades ur. I min ångest ropade jag, att man skulle föra dig hit upp, och det gjorde de, Gud vare lof!»

»Och hur gick det med — *henne?*»

»Vet inte ännu. — Har du mycket plågor, älskade?»

»Åh ja . . . men det tänker jag inte på nu . . . Du är hos mig, och du älskar mig!»

Hon böjde sig öfver honom, kysste hans tunga, trötta ögonlock, som slöto sig, och lät sitt hufvud glida ned på kuddarne bredvid hans. Så blef det alldeles tyst och stilla. —

Några minuter senare drogs dörrdraperiet åt sidan, och Ruth hörde sin kammarjungfru ifrigt säga:

»Doktorn, fru baronessa!»

* * *

Dagen därpå innehöllo tidningarna långa spalter om den timade olyckshändelsen. En spansk diplomat, vicomte Magino, hade tillsammans med svenske legationssekreteraren grefve Gyllenstam och dennes grefvinna i sitt ekipage företagit en utflykt i stadens omgifningar, hvarvid grefvinnan Gyllenstam, som var mycket road af att köra, skött tömmarne.

Vid återkomsten till staden hade de eldiga hästarne i närheten af Casino blifvit skrämda och fallit i sken. Utanför hotell Royal hade grefve Gyllenstam kastats ur vagnen, men hästarne hade fortsatt sin ursinniga färd och slutligen i raseri rusat direkt i hafvet, dragande med sig ekipaget och de däri åkande. Vicomtens lik hade man lyckats finna, men grefvinnan Gyllenstam och den medföljande groomen hade dykarne ännu icke påträffat. Grefve Gyllenstam hade, då han slungades ur vagnen, fått en svår kontusion i högra axeln och en lindrig hjärnskakning, men läkarne hade förhoppning om, att han inom ett par veckor skulle vara fullt återställd.

En liten nätt förtjänst till jul!

En hvar af Iduns ärade läsarinnor kan genom att bland sina bekanta försälja *Iduns julnummer* lätt förtjäna in prenumerationsafgiften för Idun till nästa år. Nämnda julnummer utkommer liksom föregående år med mellan 30 och 40 sidor text, denna gång dock i betydligt dyrbarare och vackrare utstyrsel än någonsin förut, då numret kommer att tryckas på särskildt beställdt *bättre papper* och *i flere färger*. Bidragande är ett trettiotal författare och författarinnor, däribland flere af vårt lands förnämsta. Textbidragen komma att illustreras med ett 40-tal teckningar af framstående artister.

Iduns julnummer torde sålunda i är liksom föregående år varda ej blott den ojämförligt rikhaltigaste, utan ock den i litterärt hänseende mest framstående af alla jultidningar. Priset är det oaktadt satt lika lågt som förut eller till

endast 50 öre.

Vid köp af minst 10 ex. lämnas dessa för ? kr. (= 30 öre per st.), 20 ex. 5 kr. 50 (= 27½ öre pr st.), 30 ex. 7 kr. 50 (= 25 öre pr st.), 50 ex. 11 kr. (= 22 öre pr st.) och 100 ex. 20 kr. (= 20 öre pr st.).

Å rekvisitioner på mindre än 5 ex. lämnas ingen provision. Alla rekvisitioner måste åtföljas af *kontant likvid*. Efter den 5 december mottagas inga beställningar.

De, som hafva tid och lust, kunna sålunda lätt förtjäna in prenumerationsbeloppet för Idun till nästa år.

Om

Brunkebergs Manufakturmagasin,

detta innevarande höst i huset n:r 24 vid Brunkebergstorg öppnade förstklassiga etablissement, som äges af den välbekanta firman S. L. Lamm & Son, återfinnes i veckans nummer af Idun ett längre meddelande, hvilket både med ord och bild visar, hvilken framstående plats etablissementet intager inom sin branch.

Innehållsförteckning.

Sophie von Knorring af *Nils Erdmann*. (Med porträtt.) — Tomten; poem af *Anna Knutsson*. — »Tidigt i säng;» af *Hanna Kamke*. — Blommorna på modet; af *Jane Gernandt*, — Iduns julklappsbasar. — Fränskilda hustrur; ur trenne bref till *Erik Frey*. — Från Iduns läsekrets. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Force majeure; skiss för Idun af *Frank Truth*. (Forts. och slut). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Tjusning och plåga — det ingen förnekar —
Är jag för mannen i lefnadens lopp:
Midt under muntra och stojande lekar
Gossen mig motser med fruktan och hopp.
Och när så ynglingen började drömma
Rosiga drömmar om framtid så trygg,
Mötte han mig under känslor så ömma,
Full af förtjusning, men bäfvande skygg.
Framtidens gryende, späda förhoppning
Ständigt och ifrigt jag egga förstod;
Så jag den planta, som blott var i knoppning,
Dref upp till blomstring med tårar och blod.
Bihang, så aktadt, jag blef genom lifvet
Sedan, när ungersven hunnit till man.
Om af min skärpa besvärad han blifvit —
Ömhet dock ständigt hos honom jag fann.
Stapplande gubben med silfrade håren
Glömde mig ofta — det slog inte fel.
Men när han slutligen lägges på båren.
Bjuder jag kanske ett sista farväl. —
Har du nu lust att dig skära en lager —
Utan en blodsdroppe eller en tår —
Delarne mina behändigt du tager
Kastar omkring dem, då säkert du får:

Hvad man ju gossen på flickan såg göra
Ständigt och jämt — nå, hon var ju så söt!
Hvad — sen af kärlek han blifvit, låt höra —
Hastigt och lustigt han ändtligt beslöt;
Hvad han sitt bröllop snart får nu, jag tänker,
(Flickan helt säkert ej ogunstig var!)
Något hvarmedels man lyfter och sänker,
Och som blir vriden så nätter som da'r,
Hvari nog mången fick krypa med rätta,
Då han mot lag eller ordning förbröt.
Hvad att då bli kanske ej blir det lätta;
Tilltalsord, hvilket nog mången förtröt;
Säg, hvem som dog! — Och hvad barnen då fingo! —
Säg, hvad som uppstod därom mellan dem!
Hvilken såg helst att till botten vi gingo
Samtliga alla och där fingo hem?
Rike, där piskan var hufvudsak ständigt;
Nämn mig dessutom ett litet adverb!
Ord, du nog sett på en räkning nödvändigt.
Och så i kunskapsväg äfven ett verb;
Hvad ju en hvar önskar bli här i lifvet;
Och hvad därefter man gör med all flit;
Hvad du med fruktan och bäfvan nog skrifvit,
Viss att den granskades bit efter bit;
Nämn mig ett mått, där man ytan vill mäta!
Hvad en lineal borde vara med skäl!
Säg, hvad tre gracer i bygden ju heta!
Hvari man säden ju torkar så väl!
Hvarmed ju mången sin omgifning plågar
Utan all orsak, från morgon till kväll;
Hvilket, när vreden hos stagskämpen lågar,
Hastigt han drager för ren bagatell;
Nämn numro ett ibland farkoster alla!
(Maken därtill ännu aldrig blef spord)
Hvari helt snöpligt en gång råkat falla
En, som helt säkert på två sätt var smord;
Hvad blott helt små man bör hafva på lifvet,
(Då man en motgång ej tager så hårdt).
Nämn mig en siffra, som ofta du skrifvit.
Preposition — det bör icke bli svårt. —
Slö, utan skärpa jag finner mig vara
Olämplig alltså till härklyfveri;
Bäst då att sluta, ty eljes jag bara
Råkar i fara att tilltvålad bli.

L—a.

Charad.

Mitt första utan *s* ett samfärdsmedel är,
Som ofta sluter sig intill *mitt andra*.
Båd' sent och tidigt männis'a och äfven djuret plär
Uppå *mitt tredje — fjärde* ofta vandra.
Om detta rätt du har förstått,
Du lösningen af gåtan fått;
Ty att *mitt hela* här beskrifva,
Det skulle strax dig ordet gifva.

Teo.

Förvandlingsgåta.

Bilda af nedanstående ord nya sådana af för hvartdera angifven betydelse. Äro de rätt funna, bilda deras begynnelsebokstäfver namn på en svensk skald.

Non sann = alster af tryckpressen.
Kreti tu = stat i Europa.
Flöjt rond = bestämmelse för de högst uppsatta i landet.
Gen le = skapad varelse.
Ben erg grus = stad i Tyskland.
Lugg hare bid = konstnär.
Ok a kast = något rart för läckergommen.
I amen = stat i Amerika.

E. Weis.

Geografisk bokstafsgåta.

Insätt 13 a — 4 d — 5 e — 1 h — 3 i — 1 k — 5 l — 3 m — 8 n — 5 o — 1 p — 6 r — 2 s — 3 t — 5 u — och 2 ö uti rutorna af nedanstående rektangel, så att de, lästa från vänster till höger, bilda 12 ord af följande betydelse:

1) Stad i Sverige.
2) Konungarike i Europa.
3) Landskap i Ryssland.
4) Ö i Cooksarkipelagen.
5) Stad i Ryssland.
6) Stad i England.
7) Liten ögrupp i Ostindien.
8) Stad i Neapel.
9) Stad och flod i Peru.
10) Stad i Ostindien.
11) Ö i Mälaren.
12) Ö i Bohuslänska skärgården.

Äro orden riktigt funna, bilda de i rutorna 1—22 insatta bokstäfverna ett kändt ordspråk.

1						
22	2					
21		3				
20			4			
19				5		
18					6	
17					7	
16				8		
15			9			
14		10				
13	11					
12						

Lösningar.

Logogryfen: Knappnål, pank, lån, Pål, plank, påk, ån, kal, kål, lapp, kåpa, åka, kapp, knapp, på, nå, aln, plån, alp, an, ål, klapp, napp, nål, kap.

Aritmogryfen: 1) m, 2) i i, 3) död, 4) Sais, 5) Oruro, 6) medlem, 7) Malcolm, 8) Araguaya, 9) redigerar, 10) allhelgona, 11) fästmanslif, 12) tulldistrikt, 13) Othello, Cassio, 14) naturforskaren, 15) operett Mikado, 16) turkiskt rödt, 17) fartygsdref, 18) Adriatiska. 19) riksdaler, 20) Avasaksa. 21) mulkrom, 22) matrum, 23) Oglio, 24) snus, 25) dåd, 26) i, i, 27) m. *Midsommarafton.*

Portvin, skeppadt af firman **Cockburn, Smithes & C:o i Oporto** och härstädes lagradt i flere år samt *garanteradt* fritt från främmande tillsatser, rekommenderas såsom synnerligen utmärkt till pris af kr. 2.10 pr but. *Riks- o. Allm tel.* **K. A. Nydahl & C:o, Sthlm, Stureplan 2**

CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specerihandlare **Förenade Bagerier.**

C. W. SCHUMACHER **SPISBRÖD,** många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prislurant!